[06-10-2026] కునోలో చీతాల సందడి! KJP21కి 5 పిల్లలు; భారత్‌లో చీతాల సంఖ్య 60కి చేరింది

మధ్యప్రదేశ్‌లోని
కునో నేషనల్ పార్క్(Kuno National Park)
లో భారత చీతాల సంరక్షణ కార్యక్రమానికి మరో చారిత్రాత్మక మైలురాయి నమోదైంది. భారత్‌లోనే జన్మించిన KJP21 అనే 32 నెలల ఆడ చీతా ఐదు ఆరోగ్యకరమైన పిల్లలకు జన్మనివ్వడంతో, దేశంలోని మొత్తం చీతాల సంఖ్య 60కి చేరింది. ఈ 60 చీతాలలో 41 చీతాలు భారత్‌లోనే జన్మించడం అత్యంత కీలకమైన పరిణామంగా నిలిచింది.

కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల శాఖ మంత్రి భూపేందర్ యాదవ్ అక్టోబర్ 5, 2026న ఈ సంతోషకరమైన వివరాలను వెల్లడించారు. భారత్‌లో జన్మించి, తిరిగి భారత్‌లోనే పిల్లలకు జన్మనిచ్చిన మూడవ ఆడ చీతాగా KJP21 పర్వత్యకే రికార్డు సృష్టించింది. ఇంతకుముందు ముఖి (Mukhi) మరియు KGP12 భారత్‌లో జన్మించి, ఇకకడి పిల్లలకు జన్మనిచ్చాయి.

KJP21 పిల్లల జననం ఎందుకు పర్వత్యకం?

ఈ ఐదు పిల్లల జననం కేవలం చీతాల సంఖ్యను పెంచిన ఘటన మాత్రమే కాదు. భారత పర్యావరణ వ్యవస్థలో చీతాలు సంతానోత్పత్తి చేసుకుంటూ తదుపరి తరానికి అభివృద్ధి చేస్తున్నాయనడానికి ఇది ముఖ్యమైన ఆధారం.

KJP21 స్వయంగా భారత్‌లో జన్మించిన చీత. ఇప్పుడు అదే చీత భారత్‌లోనే ఐదు పిల్లలకు జన్మనిచ్చింది. అంటే చీతాలు విదేశాల నుంచి భారత్‌కు తీసుకువచ్చిన జంతుమలుగానే మిగిలిపోకుండా, భారత భూభాగంలో తమ సొంత సంతతిని అభివృద్ధి చేసుకునే దశకు పర్‌జెక్ట్ చీతా చేరుకుంది.

బోట్‌స్వానా వంశవారంపర్యం పర్‌రంభం

ఈ ఐదు పిల్లల జననంలోని మరో ముఖ్యమైన అంశం వాటి జన్యు వైవిధ్యం (Genetic Diversity).

KJP21కు జన్మించిన ఐదు పిల్లల తండ్రి బోట్‌స్వానా నుంచి భారత్‌కు తీసుకువచ్చిన మగ చీత. దీంతో ఈ పిల్లలు భారత చీతాల సంతతిలో బోట్‌స్వానా వంశవారంపర్యానికి పర్‌రంభాన్ని సూచిస్తున్నాయని అని కేంద్ర మంత్రి భూపేందర్ యాదవ్ తెలిపారు.

వన్యప్రాణుల సంరక్షణలో కేవలం జంతుమల సంఖ్యను పెంచడం మాత్రమే సరిపోదు. దీర్ఘకాలంలో ఆరోగ్యకరమైన, స్వయం సమృద్ధిగల చీతాల జనాభాను నిర్మించడానికి జన్యు వైవిధ్యం (Genetic Diversity) ఎంతో ముఖ్యమైనది.

వివిధ పర్వాంతాల నుంచి వచ్చిన చీతాలు సంతానోత్పత్తి కొనసాగించడం ద్వారా భవిష్యత్తులో భారత్‌లో మరింత వైవిధ్యభరితమైన, స్థిరమైన చీతాల జనాభాను అభివృద్ధి చేయడానికి సహాయపడుతుంది.

భారత్‌లో ఇప్పుడు 60 చీతాలు

KJP21 ఐదు పిల్లలకు జన్మనిచ్చిన అనంతరం భారత్‌లోని మొత్తం చీతాల సంఖ్య 60కి చేరుకుంది. వీటిలో 41 చీతాలు భారత్‌లోనే జన్మించడం పర్‌జెక్ట్ చీతా సాధించిన ముఖ్యమైన విజయాలలో ఒకటి.

దీంతో పర్‌జెక్ట్ పర్‌రంభ దశలో విదేశాల నుంచి చీతాలను భారత్‌కు తీసుకురావాలని ఉండగా, ఇప్పుడు భారత్‌లోనే జన్మించిన చీతాల సంతతి కొనసాగుతున్న దశకు పర్‌జెక్ట్ చేరుకుంది.

ఇది ఒకక్ సంవత్సరంలో సాధించిన విజయం కాదు. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా కునోలో కొనసాగుతున్న చీతాల సంతానోత్పత్తి, ఆరోగ్య నిర్వహణ, ఆహార జంతుమల లభ్యత, నివాస పర్వాంతాల నిర్వహణ మరియు శాస్త్రీయ పర్యవేక్షణ వంటి అనేక చర్యల సమష్టి ఫలితమే ఈ మరో గతి.

2022 నుంచి చీతాల పునఃపర్‌వేశం పర్యాణం

భారత్‌లో చీతాలు 1952లో మారత్‌గా అంతరించిపోయాయని అధికారికంగా పర్‌కటించారు. అనేక దశాబ్దాల తర్వాత వాటిని తిరిగి భారత్‌లో పర్‌వేశపెట్టేందుకు పర్‌తిష్టాత్మకమైన పర్‌జెక్ట్ చీతా పర్‌రంభించబడింది.

ముఖ్యమైన మైలురాళ్లు

సంవత్సరం	ముఖ్యమైన సంఘటన
1952	భారత్‌లో చీతాలు అంతరించిపోయాయని అధికారిక పర్‌కటన
17 సెప్టెంబర్ 2022	నమీబియా నుంచి తొలి దశలో 8 చీతాలను భారత్‌కు తీసుకువచ్చారు
ఫిబ్రవరి 2023	

దక్షిణాఫ్రికా నుంచి 12 చిరుతల రెండో బృందం భారత్‌కు చేరుకుంది

2023

భారత్‌లో చిరుత పిల్ల జననం పరిరంభమ్మైంది

నవంబర్2025

భారత్‌లో జన్మించిన తొలి ఆడ చిరుత ముఖి ఐదు పిల్లలకు జన్మనిచ్చింది

ఫిబ్రవరి 2026

బోట్స్‌వానా నుంచి 9 చిరుతలు 6 ఆడ, 3 మగ భారత్‌కు వచ్చాయి

మార్చి 2026

జ్వాలా ఐదు పిల్లలకు జన్మనివ్వడంతో మొత్తం సంఖ్య 53కి చేరింది

ఏప్రిల్2026

భారత్‌లో జన్మించిన ఆడ చిరుత KGP12 అడవిలోనే నాలుగు పిల్లలకు జన్మనిచ్చింది

అక్టోబర్2026

KJP21 ఐదు పిల్లలకు జన్మనివ్వడంతో మొత్తం చిరుతల సంఖ్య 60కి చేరింది

Also Read :
విద్యార్థులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం గుడ్‌న్యూస్! PM Vidyalaxmi పథకంలో గ్యారంటర్‌లేకుండా విద్యా రుణం, వడ్డీలో భారీ రాయితీ!

KJP21 ఐదు పిల్లలకు జన్మనివ్వడంతో మొత్తం చిరుతల సంఖ్య 60కి చేరింది

బోట్స్‌వానా నుంచి వచ్చిన 9 చిరుతలను 2026 ఫిబ్రవరి 28న కునోలోనికి ప్రారంభంలోకి తరలించారు. ఈ బృందంలో 6 ఆడ మరియు 3 మగ చిరుతలు ఉన్నాయి.

ప్రపంచంలోని ప్రముఖ వన్యప్రాణి సంరక్షణ కార్యకర్తలతో ప్రాజెక్ట్‌చీతా

ప్రాజెక్ట్‌చీతా 17 సెప్టెంబర్2022న పరిరంభమ్మైంది. నమీబియా, దక్షిణాఫ్రికా, ఆ తరువాత బోట్స్‌వానా నుంచి చిరుతలను భారత్‌కు తరలించడం ద్వారా దేశంలో చిరుతల జనాభాను పునరుద్ధరించే ప్రయత్నం కొనసాగుతోంది.

PIB ప్రకారం, 202223లో నమీబియా మరియు దక్షిణాఫ్రికా నుంచి మొత్తం 20 చిరుతలను భారత్‌కు తీసుకురావడం ద్వారా, పెద్ద మాంసాహార జంతుమల ఖండాంతర మారిడి (Intercontinental Translocation) లో ఒక ముఖ్యమైన ప్రయోగానికి పిలుపునిచ్చారు.

తరువాత 2026లో బోట్స్‌వానా నుంచి కూడా మరిన్ని చిరుతలను భారత్‌కు తీసుకువచ్చారు. ఈ చర్య ద్వారా భారత చిరుతల జనాభాలో జన్యు వైవిధ్యాన్ని పెంచడంతో పాటు, దీర్ఘకాలంలో సుస్థిరమైన చిరుతల జనాభాను నిర్మించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు.

[09-10-2026] సెంట్రల్ఆర్మ్‌డ్‌పోలీస్‌ఫోర్సెస్‌చట్టం (CAPF Act) అమలు చేయబడుతోంది.

కేంద్ర హోం మంత్రిత్వ శాఖ అధికారికంగా జెడ్.టి.ఎ.జి.0జెడ్: సెంట్రల్ఆర్మ్‌డ్ పోలీస్‌ఫోర్సెస్‌యాక్ట్2026 (జెంగ్1జెడ్), జెడ్.టి.ఎ.జి.2జెడ్‌లను అమలు చేసింది. దేశంలోని పరిధాన అంతరగత భదర్‌తా దళాలైన బి.ఎస్.ఎఫ్(జెంగ్3జెడ్), సి.ఆర్.పి.ఎఫ్ (జెంగ్4జెడ్), సి.ఐ.ఎస్.ఎఫ్(జెంగ్5జెడ్), ఐ.టి.బి.పి(జెంగర్6జెడ్), ఎస్.ఎస్.బి(జెంగ్7జెడ్) ల పరిపాలన, సిబ్‌బంది నిర్వహణ, కేడర్‌పరిపాలనలో గణనీయమైన మార్పులు తీసుకురావడానికి ఈ చటం పర్‌వేశపెట్‌బడింది. అయితే ఈ చటం్‌లోని కొన్ని నిబంధనలు సవాలు చేస్తూ దాఖలైన పిటిషన్‌లు సుపరీంకోర్‌టులో పెండింగ్‌లో ఉన్నప్పటికీ కేంద్ర పర్‌భుత్వం జెడ్.టి.ఎ.జి.9జెడ్‌నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడం గమనార్హం.

CAPF:
సెంట్రల్ఆర్మ్‌డ్‌పోలీస్‌ఫోర్సెస్(CAPF) భారత పర్‌భుత్వ హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ (Ministry of Home Affairs – MHA) పరిపాలనా నియంత్రణలో పనిచేస్తాయి.
ఇవి 5 పర్‌ధాన శకులతో రూపొందించబడింది.:
1.BSF(Border Security Force):పాకిస్తాన్‌మరియు బంగ్లాదేశ్‌సరిహద్దు భదర్‌త.

2.CRPF(Central Reserve Police Force):అంతరగ్‌త భదర్‌త మరియు చటట్ అమలు.
CISF(Central Industrial Security Force): పర్‌ధాన పరిశ్‌రమలు, విమానాశర్‌యాలు మరియు మెట్రో భదర్‌త.
ITBP(Indo-Tibetan Border Police): చైనా (టిబెట్) సరిహదుద్ భదర్‌త.
5. జెడ్.టి.ఎ.జి.ఓజెడ్(జెంగ్‌1జెడ్): నేపాల్‌మరియు భూటాన్‌సరిహదుద్ భదర్‌త.

కొతత్ చటట్‌ంలో ఈ కరీంది ముఖ్యమైన అంశాలు ఉనన్‌యి.
– ఏకీకృత పాలనా నిరేమ్‌ాణం: వివిధ బౌలియనల్ కోసం వేరేవేరు నియమాలను భరతీ చేయడానికి,నిబంధ్‌ంది మరియు నియంతర్‌ణ కోసం అనన్‌CAPFబౌలియనల్‌కు ఒకే విధమైన చటట్‌పరమైన చటర్‌ానిన్ అందిసుత్‌ంది.
అంతరగ్‌త పదోనన్‌తి మరియు కయ్‌ాడర్‌నిరవ్‌హణ:CAPFడైరెక్ట్‌ంటరీ ఆఫీసరల్(CADRE Officers) ఉనన్‌త రయ్‌ాంకులకు పదోనన్‌తి పొందడానికి మరింత అవకాశం.
–IPSడిపయ్‌ుటేషన్‌నియమాల సవరణ:గతంలో ఇండియన్‌పోలీస్‌సరవీస్(DG, ADG, IG) లో అధికారి పదమలను (IPS) అధికారిణిలతో భరతీ చేసిండి. కొతత్ చటట్‌ం డిపయ్‌ుటేషన్‌పై ఉనన్‌IPSఅధికారుల నిషప్‌తతికి, CAPFఅధికారుల పదోనన్‌తికి మధయ్ సమతులయ్‌తను సాధించడానికి పర్‌యతన్‌సుత్‌ంది.
– కర్‌మశికష్‌ణ మరియు చరయ్ యోకక్ సపష్‌ట:సరిహదుద్ భదర్‌త మరియు అంతరగ్‌త భదర్‌తా కారయ్‌కలాపాలను నిరవ్‌హిసుత్‌ననప్‌పటికీ ఈ చటట్‌ం దళాల మధయ్ మెరుగైన సమనవ్‌యానికి సహాయపడుతుంది.

[09-10-2026] భారతీయ పైలట్‌అయిన కెప్టెన్‌సమీత్‌మచార్, ఇజర్‌ాయెల్‌యోకక్ అతయ్‌ుననత సైనిక మరణకారానికి ధైర్‌యసాహసాల కోసం అందుకోనున్‌నారు.

విమానంలో పర్‌యాణిసుత్‌నన్ 174 మంది పర్‌యాణికుల పర్‌ాణాలను కాపాడటానికి తన పర్‌ాణాలను పణంగా పెటిట్‌న భారత సంతతికి చెందిన పైలట్‌కెప్టెన్‌సమీత్‌మచార్ (Captain Smit Machchhar)కు ఇజర్‌ాయెల్‌పర్‌భుతవ్‌ం , "ప్రెసిడెన్షియల్‌అవార్డ్‌ఫర్‌సివిలియన్‌హీరోయిజం" (Presidential Award for Civilian Heroism) పర్‌దానం చేయనునన్‌టల్ పర్‌కటించింది.
2026 నవెంబరు 30 న, యు.ఎ.ఇ.కి చెందిన 'ఫ్లైదుబాయ్'(Flydubai) సంసథ్, దుబాయ్‌నుండి టెల్‌అవీవ్(ఇజర్‌ాయెల్) కుFZ1073విమానానికి నడిపింది. విమానం గాలిలో ఉండగానే, సహ పైలట్(ఒమన్‌కు చెందిన హమమ్‌ద్‌అల్-హమమ్‌ది) విమానానికి హైజాక్‌చేసి, టెల్‌అవీవ్‌లోని ఒక భవనంపై కూలచ్‌ివేయాలనిప్‌రాన్ చేసింది. సహ పైలట్, పర్‌ధాన పైలట్‌కెప్టెన్‌సమీత్‌మచార్‌పై హతాతత్‌ుగా పదునైన గొడ్డలి (Crash Axe) తో దాడి చేసింది. తీవర్‌ంగా గాయపడి, రకతం కారుతునన్‌ప్‌పటికీ, కెప్టెన్‌సమీత్‌ధైర్‌యం కోలోలేదు. కాకిప్‌టలము తెరవగలిగింది. ఫలితంగా, విమానంలో ఉనన్ ఇజర్‌ాయెల్‌పర్‌యాణికులు, సిబ్‌ంది లోని నిబ్‌ంది లోపలికి పర్‌వేశించి, దాడి చేసిన వయ్‌కతిని అదుమలోకి తీసుకోగలిగారు. ఆ తరువాత విమానం సౌదీ అరేబియాలో సురకష్‌ితంగా ల్యాండ్‌చేయబడింది (Emergency Landing).

ఇజర్‌ాయెల్‌అధయ్‌కష్‌ుల పర్‌కటన:
ఇజర్‌ాయెల్‌అధయ్‌కష్‌ుడు ఐజాక్‌హెరజ్‌ోగ్(Isaac Herzog) కెప్టెన్‌సమీత్‌ముచచ్‌ార్డ్ యోకక్ మనసుస్ మరియు ధైర్‌యానిన్ బహిరంగంగా పర్‌శంసించారు. అతను కోలుకునన్ తరవ్‌ాత సమీత్‌ను ఇజర్‌ాయెల్‌కు ఆహ్వానించాడు మరియు అతను వయ్‌కతిగతంగా అతనికి 'ప్రెసిడెన్షియల్‌మెడల్‌ఆఫ్‌కరేజ్ బహుమతిని పర్‌దానం చేసత్‌ానని పర్‌కటించాడు.
దాడి చేసిన వయ్‌కతిని (తాలి మానెస్, జవికా మానెస్, యానివ్‌హాయున్, డాకట్‌ర్ షోటా మునేవ్, అసఫ్‌రజడాన్, మరియు ఓర్‌హారడోవ్) నిరబ్‌ంధించడంలో సహాయపడిన ఇజర్‌ాయెల్‌పర్‌యాణికులకు ఈ అవార్డు ఇవవ్‌బడింది.
పర్‌పంచ నాయకుల పర్‌శంసలు: కెప్టెన్‌సమీత్‌సాహసానిని భారత పర్‌ధాని నరేంద్ర మోదీ, ఇజర్‌ాయెల్‌పర్‌ధాని బెంజమిన్‌నెతన్‌యూహు, అమెరికా అధయ్‌కష్‌ుడు డొనాల్డ్‌ట్రంప్‌సహా పర్‌పంచ నాయకులు పర్‌శంసించారు. అంతేకాకుండా, అమెరికా పర్‌తినిధుల సభ యోకక్ అధికారిక 'కాంగర్‌షనల్‌రికార్డ్‌లో కెప్టెన్‌సమీత్‌గౌరవార్థం నివాళిని అమెరికా కాంగర్‌స్‌పర్‌తినిధి రాజా కృషణ్‌మూరతి సాదర్‌ం చేసుత్‌ననార్‌ు.

[09-10-2026] ఆధార్‌పేరు సవరణ నిబంధనలలో ముఖ్యమైన మారప్‌ులు (2026)

భారత విశిష్‌ట్ గురతిం సంసథ్ (UIDAI) ఆధార్‌కారడ్‌లలో పేరు సవరణ, మారప్‌ులకు సంబంధించి కొతత్ నిబంధనలను (సవరించిన SOP) విడుదల చేసింది. ఈ కొతత్ మారగ్‌దరశ్‌కాలు చినన్ మారప్‌ులు, పెదద్ పేరు మారప్‌ుల మధయ్ సపష్‌ట్ంగా తీడును చూపిసుత్‌యి. **చినన్ పేరు మారప్‌ులు:** పర్‌యకతి యోకక్ అసలు గురతిం లో పెదద్ మారప్‌ు లోని సందర్‌భాలను 'చినన్ మారప్‌ులు'గా పరిగణిసుత్‌ారు. గురతిం రుజువు (PoI) సమరిథ్ంచిన్‌టల్‌యితే ఈ కరీంది మారప్‌ులు సరిచేసుత్‌ాయి. * **చినన్ పేరు పొడిగింపు:** పేరులోని మొదటి అకష్‌రాలను మారతి పేరుకు వినియ్‌ోగించండి. * **సంకషిప్‌త పేరు:** పేరును మారతి రూపానికి వినియ్‌ోగించండి. * **మధయ్ పేరు:** మధయ్ పేరును చేరచ్‌ండి లేదా తొలగించండి. * **చివరి పేరు:** ఇంటిపేరును చేరచ్‌ండి లేదా తొలగించండి. * **ఆరడ్‌ర్‌మారప్‌ు:** పేరులోని పదాల కర్‌మానిని మారచ్‌ండి. * **సబ్‌లిగ్‌కేషన్:** ఉచచ్‌ారణను మారచ్‌కుండా ఆంగల్ సబ్‌లిగ్‌ను సరిచేయండి.
గమనిక: కుటుంబ పెదద్ (HoF) ఆధారంగా పిలల్‌ల పేరును సరిచేసుకోవచ్‌ుప్‌డు, సంబంధిత రుజువు (PoR) అవసరం.వివాహం తరవ్‌ాత మరియు విడాకుల పేరు మారప్‌ు: వివాహం లేదా విడాకుల తరవ్‌ాత మహిళలు తమ ఇంటిపేరును మారచ్‌ుకునే పర్‌కరీయ కోసం UIDAI నిరిదిష్‌ట్ నియమాలను రూపొందించింది. * **అఫిడవిట్:** ఈ రకమైన మారప్‌ు కోసం ఒక అధికారిక పతర్‌ం తపప్‌నిసరి, అలాగే గురతిం రుజువు (PoI) కూడా అవసరం. * **మారతి పేరు మారప్‌ు:** ఇది 'మారతి పేరు మారప్‌ు'గా పరిగణించబడదు, కానీ పర్‌తయ్‌ేక విభాగంలో పర్‌ాసెస్‌చేయబడుతుంది. * **లింగ మారప్‌ు:** లింగ మారప్‌ు కోసం కూడా తగిన పతర్‌ాలతో పర్‌తయ్‌ేక పర్‌కరీయ ఉంటుంది. **UIDAI డేటా ఎంట్‌ీలోపం:** ఆధార్‌నమోదు లేదా మునురుదధ్‌రణ సమయంలో అందించిన పతర్‌ాలు సర్‌ైనవి అయితే, నిబ్‌ంది పొరపాటు కారణంగా ఆధార్‌లో పేరు తపప్‌ుగా నమోదు చేయబడితే. * **పెదదలు:** అధికారిక అఫిడవిట్‌మరియు అవసరమైన PoI/PoR పతర్‌ం అవసరం. * **మైనర్‌లు:** తలిల్‌దండర్‌ులు/సంరకష్‌కులు అవసరమైన అఫిడవిట్‌మరియు PoI/PoRను సమరిప్‌ించాలి. **పతర్‌ాలు లేకుండా చేయగల సవరణలు:** * కానీ నిరిదిష్‌ట్ సాంకేతిక దిదుదుబాట్‌ల మదద్‌తు పతర్‌ాలు అవసరం లేదు. * పేరులో పొరపాటున చేరచ్‌బడిన పెదద్ అకష్‌రాలను (రాండమ్‌కర్‌యాబిల్ లెటర్‌స్) సరిచేయడం. * పేరు నుండి చుకక్‌లను తొలగించడం.ఆధార్‌పేరులో వీటిని ఉపయోగించలేము: ఆధార్‌లో పేరుకు "ఉరఫ్" (Urf), "అలియాస్" (alias/pseudonym), మిసిటరీర్‌యాంకులు, టైటిల్స్, అవార్డులు, సపిష్‌ల్ మారకులు వంటివి చేరచ్‌డానికి వీలు లేదు. ఆధార్‌లో "ఉరఫ్" లేదా "అలియాస్" ఉంటే, దానిని తొలగించడానికి అఫిడవిట్, PoI (Proof of Identity) తపప్‌నిసరి. పెదద్ పేరు మారప్‌ులకు గెజిట్‌నోటిఫికేషన్‌తపప్‌నిసరి. ఒక వయ్‌కతి తన మారతి పేరును మారతిగా మారచ్‌ాలనుకునన్‌ప్‌పుడు లేదా తన గురతిం ను మారచ్‌ాలనుకునన్‌ప్‌పుడు సాధారణ గురతిం కారుడ్ సరిపోదు. గెజిట్‌నోటిఫికేషన్ పర్‌భుతవ్ గెజిట్‌లో పర్‌చురించబడిన పేరు మారప్‌ు గెజిట్‌నోటిఫికేషన్‌ను సమరిప్‌ించడం తపప్‌నిసరి. సమరిప్‌ించిన పతర్‌ాలు, అఫిడవిట్, గెజిట్‌నోటిఫికేషన్‌యొకక్ పర్‌మాణికతను మారతిగా ధృవీకరించిన తరవ్‌ాత మాతర్‌మే UIDAI అపడేట్‌ను ఆమోదిసుత్‌ంది.

[10-10-2026] 2026 నోబెల్‌శాంతి బహుమతి పర్‌కటించబడింది! అంతరజ్‌ాతీయ నయ్‌ాయం కోసం చేసిన కృషికిగాను అదిన వీళ్ళకి దకుక్‌తుంది.

2026 సంవత్సరానికిగాను అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన నోబెల్ శాంతి బహుమతిని ప్రకటించారు. అంతర్జాతీయ చట్టం, మానవ హక్కుల పరిరక్షణ, యుద్ధ నేరాలపై గళం విప్పిన దక్షిణాఫ్రికాకు చెందిన సీనియర్ న్యాయవాది నవనీథమ్ "నవీ" పిళ్లైకు ఈ ఏడాది నోబెల్ శాంతి బహుమతిని ప్రకటించారు. అంతర్జాతీయ న్యాయ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో, మారణహోమాలు, మానవత్వానికి వ్యతిరేకంగా నేరాలకు పాల్పడిన వారిని జవాబుదారీగా నిలబెట్టడంలో ఆమె చేసిన అమూల్యమైన కృషికి గుర్తింపుగా నార్వేజియన్ నోబెల్ కమిటీ ఈ అవార్డును ప్రకటించింది. నవీ పిళ్లై ఒక మైలురాయి. దక్షిణాఫ్రికా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తిగా సేవలందించిన తొలి నల్లజాతీయేతర మహిళ ఆమె. 1994లో రువాండాలో జరిగిన మారణహోమానికి బాధ్యులైన వారిని విచారించేందుకు ఐక్యరాజ్యసమితి ఏర్పాటు చేసిన న్యాయస్థానం రువాండా కోసం అంతర్జాతీయ క్రిమినల్ ట్రిబ్యునల్ (ఐసిటిఆర్)లో న్యాయమూర్తిగా, అధ్యక్షురాలిగా కూడా ఆమె పనిచేశారు. నాయుధ పోరాట సమయంలో లైంగిక హింస, అత్యాచారం కూడా మారణహోమంలో భాగం కావచ్చని చరిత్రాత్మక తీర్పును వెలువరించడంలో ఆమె కీలక పాత్ర పోషించారు.అంతర్జాతీయ క్రిమినల్ కోర్ట్(ICC): అంతర్జాతీయ క్రిమినల్ కోర్ట్(ICC) న్యాయమూర్తిగా కూడా పనిచేశారు. ఐక్యరాజ్యసమితి మానవ హక్కుల హైకమిషనర్: 2008 నుండి 2014 వరకు ఐక్యరాజ్యసమితి మానవ హక్కుల హైకమిషనర్‌గా పనిచేశారు.

[11-10-2026] లివింగ్‌ప్లానెట్‌రిపోర్ట్2026: ప్రపంచ వన్యప్రాణుల సంఖ్యలో 73% తగ్గుదల

ప్రపంచవ్యాప్తంగా నిరవ్హించిన పరిరక్షణ పరిరక్షణ మరియు జీవవైవిధ్యంపై అత్యంత ముఖ్యమైన నివేదిక అయిన లివింగ్‌ప్లానెట్‌రిపోర్ట్2026
(Living Planet Report 2026) అధికారికంగా విడుదల చేయబడింది. వరల్డ్‌వైల్డ్ లైఫ్‌ఫండ్(WWF – World Wide Fund for Nature) మరియు జూలాజికల్ సొసైటీ ఆఫ్ లండన్(ZSL) సంయుక్తంగా ఈ నివేదికను పరిచురించాయి
.
ముఖ్యమైన అంశాలు మరియు నివేదిక గణాంకాలు:
వన్యప్రాణుల సంఖ్యలో 1.73% తగ్గుదల:
1970 మరియు 2022 మధ్య ప్రపంచవ్యాప్తంగా అంచనా వేయబడిన వన్యప్రాణుల (వెన్నుముక కలిగిన) జాతుల సగటు పరిమాణం లేదా సంఖ్యలో 73% గణనీయమైన తగ్గుదల ఉందని నివేదిక ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది. ఈ సూచిక మొత్తం 5,790 జాతులకు చెందిన 35,803 కంటే ఎక్కువ వన్యప్రాణుల జాతుల జనాభా పోకడలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.
2. ఆవాసాల ఆధారంగా కరిష్:
మంచినీటి పరిసరాల వ్యవస్థలు 85% క్షీణించాయి–ఇది దిగభ్రాంతికరమైన క్షీణత.
జెన్‌గ్రుపత్తా: భూమి ఎలుక (జెన్‌గ్రుపత్తా జెలానికస్) దాని జనాభా 69% తగ్గడం చూసింది.
సీస్(Marine Ecosystems) – 59 శాతం తగ్గింది.

3. పర్యాంతాల వారీగా క్షీణత:
– లాటిన్‌అమెరికా మరియు కరేబియన్: 95% (ఎక్కువగా)
– ఆఫ్రికా: 80 శాతం
– ఆసియా–పసిఫిక్: 49 శాతం
5. వన్యప్రాణుల విధ్వంసానికి ప్రధాన కారణాలు:
ఆవాసాల నష్టం మరియు క్షీణత (Habitat Loss)
– అధిక వినియోగం మరియు వేట (Overexploitation)
– వాతావరణ మార్పు (Climate Change)
కాలుష్యం, విదేశీ జాతులు మరియు వ్యాధులు.

సానుకూలం మరియు విజయం యొక్క విషయం (సంరక్షణకు ఒక ఆశాకిరణం):
ఈనివేదిక ఆందోళనకరమైన సమస్యలను హైలైట్‌చేయడమే కాకుండా, సమయానికి కనిపించిన సంరక్షణ చర్యలు అమలు చేసినప్పుడు ఎలా కోలుకుంటుందో అనేక ముఖ్య ఉదాహరణలను అందిస్తుంది.
:
– టైగర్(జెంగర్‌జెడ్): గత 15 సంవత్సరాలలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా పులుల సంఖ్య 70% కంటే ఎక్కువ పెరిగింది.
– ఏనుగులు (Elephants) దక్షిణ ఆఫ్రికాలో ఏనుగుల జనాభా సథిరంగా ఉంది మరియు పెరుగుతోంది.
– సముద్రపు గుర్రాలు మరియు బ్లూఫిన్ సొరచేపలు (Green Sea Turtles & Bluefin Tuna) అంతరించిపోతున్న జాబితా నుండి పైకి తరలించబడ్డాయి.
సంబంధిత ప్రధాన పరిణామాలు:
– భారతదేశంలో పులుల సంఖ్య (2020లో 674 నుండి 2025లో 891కి), ఆసియా సింహాలు (2025లో 891 నుండి 2030లో 1000కి) మరియు ఒక కొమ్ము గల ఖడ్గమృగం (2030లో 1000 నుండి 2035లో 1200కి) గణనీయంగా పెరిగాయి.
– గంగా నదిడాల్ఫిన్‌యొక్క చివరి జనాభా లెక్కల ప్రకారం, వాటి అంచనా జనాభా 6,324.

[11-10-2026] ప్రపంచ బ్యాంకు 'ప్రపంచ అభివృద్ధి నివేదిక 2026': కృత్రిమ మేధస్సు యొక్క వాగ్దానాలు మరియు సవాళ్లు

కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రి న్యూఢిల్లీలో ప్రతిష్టాత్మక ప్రపంచ బ్యాంకు గ్రూప్ యొక్క వరల్డ్ డెవలప్‌మెంట్ రిపోర్ట్2026: ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ ప్రామిస్(World Development Report 2026: The Promise of Artificial Intelligence) మరియు లను ప్రారంభించారు. MeT (MeitY) ఆధ్వర్యంలోని 'ఇండియా AI మిషన్'(IndiaAI Mission) ఈ కార్యక్రమానికి సహ–ఆతిథ్యం ఇచ్చింది.

నివేదిక యొక్క ముఖ్యమైన ముఖ్యాంశాలు మరియు ఫలితాలు:

సహకరించండి మరియు వ్యూహానికి సవరించండి (Adopt and Adapt Strategy):
అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు ఖరీదైన మరియు అధునాతన AI నమూనాలను అభివృద్ధి చేసే బదులు, వారి సథానిక భాష మరియు అభివృద్ధి అవసరాలకు అనుగుణంగా సులభంగా అందుబాటులో ఉన్న ఓపెన్-సోర్స్ AI నమూనాలను సవరించాలని మరియు సవరించాలని నివేదిక సూచిస్తుంది (Open–access).

ఉద్యోగంపై ఆటోమేషన్ ప్రభావం:
భారతదేశంలో, ఉద్యోగాలలో 4% కంటే కొంచెం ఎక్కువ మాత్రమే ఆటోమేషన్ పరిమాదంలో ఉన్నాయి, అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థలలో ఉద్యోగాలలో మూడింట ఒక వంతు ఉండగా, దక్షిణ ఆసియాలో BPO ఉద్యోగ పరిచయాలు దాదాపు

20% తగ్గాయి.

అధిక ఆర్థిక సబ్సిడీల పరిమాణం:
విదేశీ డేటా సెంటర్లకు 20 సంవత్సరాల పన్ను మినహాయింపుతో సహా భారతదేశం యొక్క సరళ పరోక్ష పన్నులు పర్యావరణ ఆర్థిక వ్యవస్థపై ఒత్తిడి తెస్తాయని, విద్యుత్ఖర్చులను పెంచుతాయని మరియు బహుళజాతి సంస్థలకు అన్యాయంగా పర్యోజనం చేకూరుస్తాయని నివేదిక హెచ్చరిస్తుంది.

AI సార్వభౌమాధికారం యొక్క పరిమితులు:
మాత్రమే సాంకేతిక సమ్మతంర్యానని హామీ ఇవ్వలేదు, ఎందుకంటే దేశాలు దిగుమతి చేసుకునే అధునాతన సెమీకండక్టర్లు, పర్తర్యే కల్పాడ్మాలకి సదుపాయాలు మరియు పర్పంచ గొలుసులపై ఆధారపడతాయి.

AI టాలెంట్మైగరేషన్(Brain Drain):
2025 నాటికి భారతదేశం పర్పంచంలోనే రెండవ అతిపెద్ద AI టాలెంట్మాల్స్ (సుమారు 50,460 మంది నిపుణులతో) కలిగి ఉనప్పటికీ, 2011–2024 మధ్య కాలంలో భారతదేశం 200 మంది అగర్ AI పరిశోధకులు మరియు ఆవిష్కర్తలను కోల్పోయిందని నివేదిక వెల్లడిస్తుంది (Brain Drain).

గ్లోబల్సౌత్(Global South) సనద్ధత లేకపోవడం:
25 తక్కువ ఆదాయ దేశాలలో ఒక దేశానికి మాత్రమే చురుకైన జాతీయ AI వ్యూహం ఉంది. ఇది సంస్థాగత సనద్ధత మరియు AI ఫలనా నామర్థ్యాలలో గణనీయమైన వ్యత్యాసానని తెలియజేస్తుంది.

పర్జాభిపర్యం మరియు నియంత్రణ:
భారతదేశంలో కేవలం 18.8% మంది పర్జలు మాత్రమే AI గురించి ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు, అమెరికాలో 50.5% మంది ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఇది భారతీయులలో ఎక్కువ ఆశావాదాన్ని మరియు సరళమైన మార్గదర్శకాలకు పర్ధాన్యతను పర్తిబింబిస్తుంది.

భారతీయ దృక్పథం నుండిముఖ్యమైనది

పర్భుత్వాలు పైలట్పర్జెక్టులను దాటి జనాభా–సథ్యాయి AI అప్లికేషన్లను (Population–scale) నిర్మించాలని కోరుతున్నాము,
డిజిటల్పబ్లిక్ఇన్ఫర్సట్రక్చర్(DPI),
అగ్రిసట్యాక్(AgriStack) మరియు AI ఆధారిత వాతావరణ సూచన వంటి డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను ఉపయోగించుకోవాలని కోరుతున్నాము.

కమ్తర్ ఆధారిత లోప నివేదిధానం: బహుభాషా, వాయిస్–ఎనేబుల్డ్ (Voice–enabled) AI సాధనాలు నైపుణ్యం కలిగిన నిపుణులలో, ముఖ్యంగా ఆరోగ్య సంరక్షణ, వ్యవసాయం మరియు విద్య రంగాలలో కొరతలను పరిష్కరించడంలో మరింత సహాయపడుతున్నాయి.